

LÄÄNE-VIRUMAA KESKRAAMATUKOGU 2018. AASTA TEGEVUSE ARUANNE

Elanike arv: **15639**

1. Põhilised tegevussuunad

2018. a sündmused olid suures osas seotud EV 100 tähistamisega. Näiteks Kunst Raamatukokku projekti raames toimunud noorte kunstnike näitused, eesti kirjandust tutvustavad lugemisblogi postitused, raamatuväljapanekud, tegevused laste- ja noorteosakonnas jpm.

Avalikus internetipunktis vahetati välja vananenud arvutid. Kümme vähekasutatud arvutit ja üks sülearvuti saadi õnnestunud taotluse tulemusena annetusega projektist „Uus algus“. Raamatukogu vahenditest soetati juurde ka uued monitorid, klaviatuurid ja hiired.

Valmis kauaoodatud rühmatööruum. 2017. a remonditud endise varufondi kohale paigutati ümber suur osa erialakirjanduse fondist, tekkinud vabale pinnale ehitati klaasist vaheseinad ning moodustusi 12-kohaline rühmatööruum ning töökabinet. Ümberpaigutamine võimaldas erialakirjanduse lugemisalasse tekitada uusi mugavamaid kasutuskohti õppimiseks, lugemiseks ja ajaveetmiseks.

Koostati ja uuendati mitmeid dokumente. Töötati välja Lääne-Virumaa Keskraamatukogu andmekaitsetingimused ja kaardistati kogutavad isikuandmed, töötajad ja säilitamine, koostati arengukava aastateks 2019-2024, uuendati kasutuseeskirja ja hinnakirja.

Osaleti raamatukoguprogrammi Urram töötajarakenduse testandmebaasis uute isikuandmekaitsega seotud arenduste testimisel kustutades andmebaasist varjatud lugejad.

Soetati mitmeid tehnilisi abivahendeid laste ja noorte tegevuste rikastamiseks – märgipress, kujundilõikur, mängukonsool ja VR prillid.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogu arendus ja nõukogud

Raamatukogu lahtiolekuaegades ja struktuuris muutusi ei toimunud.

Ettevalmistusena seoses laste- ja noorteosakonna töötaja ajutisele puhkusele jäämisega, korraldasime novembris konkursi asendustöötaja leidmiseks. Konkurss oli edukas, uus töötaja alustab tööd. 2019. a jaanuarist.

Aasta lõpus valmis raamatukogu arengukava aastateks 2019-2024. Protsessis sai võimaluse osaleda kogu kollektiiv.

Toimus kaks raamatukogu nõukogu koosolekut. Jaanuaris anti ülevaade möödunud aastast ning tutvustati planeeritavaid tegevusi. Detsembris toimus praeguse koosseisu viimane koosolek kus võeti kokku 2018. a tehtu ning räägiti 2019. a plaanidest ja muudatustest töökorralduses.

2.2 Eelarve

TABEL 1

Põhieelarve	Seisuga 31.12.17. €	Seisuga 31.12.18 €	Muutus %
Eelarve kokku	581 869	595 917	2,36 %
Personalikulu	443 469	478 263	7,27 %
Komplekteerimiskulu	55 547	58 536	5,1 %
sh KOV-lt	26 407	29 142	9,38 %
sh riigilt	29 140	29 394	0,86 %
Infotehnoloogiakulu	4 640	4 944	6,15 %
Üritusteks/näitusteks	2 292	2 356	2,72 %

2.3 Projektid

TABEL 2 (TÄIELIK LOETELU)

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
<i>Kultuuriministeerium</i>			
Nukitsa vlogi	1.03.2018 – 15.05.2018	780 €	1260 €
Raamatukogutöötajate pädevuse tõstmine	1.04.2018 – 31.05.2018	1130 €	1995 €
Pakiteenusega laenusvõimaluse väljaarendamine	15.03.2018 – 15.12.2018	383,40 €	783,40 € ¹
Raamat sünnib koostöös	1.11.2018 – 20.06.2019	1200 € ²	2240 €
<i>Tallinna Keskraamatukogu</i>			
Kunst Lääne-Virumaa Keskraamatukokku	1.06.2018 – 30.11.2018	1090 €	1325,21 €
<i>Eesti Kultuurkapital</i>			
H. Pärdi avalik loeng Eesti taluarhitektuuri arengust	15.10.2018 – 25.11.2018	100 €	140 €

Koolitustoetused võimaldasid mitmekesistada raamatukogutöötajate koolitusprogrammi. Teemadeks raamatukogu sotsiaalhariduslik roll ja sotsiaalmeedia kasutamine.

Lastele suunatud projektid toetasid loominguulisi tegevusi.

Nukitsa vlogi maakondlik projekt oli Nukitsa konkursil osalevate raamatute ainetel loodud videoblogide kogum. Projektiga sooviti anda nutiseadmetega ümbritseva jäädvustamist harrastavate laste tegevustele väljakutse ja hariv sisu – teha raamatut tutvustav video ja seeläbi soodustada süvenemist raamatute sisusse. Osalema kutsuti 1.-9. klassi õpilasi, realselt haakusid 1.-4. klassi lapsed. Raamatute põhjal valmis 16 videosalvestist 35 vlogijalt. Nukitsa videoblogi oli jälgitav

¹ Kuna projekti ei saanud täies mahus ellu viia, on eraldatud summast ja üldmaksumusest maha lahutatud algselt eraldatud ja hiljem tagasi makstud summa.

² 2018. aastal kulutusi ei tehtud, kantud üle 2019. aastasse.

raamatukogu kodulehelt. Rohkem kui 60 Nukitsa konkursil osalenud last sai 17. aprillil Lääne-Virumaa Keskraamatukogus kohtuda kirjanik Aidi Valliku ning kunstnik Ott Vallikuga. Lisaks loositi Nukitsa konkursil hindajate seast lapsed, kellele raamatukogu korraldas sõidu konkursi pidulikule lõputseremooniale Eesti Lastekirjanduse Keskuses.

Kolmandat aastat jätkas projekt "**Pildi sisse minek. Vol. 3**". Sihtrühm oli 3. klasside õpilased. Projekt võimaldas süveneda lasteraamatute pildimaailma, uurida erinevate eesti kunstnike käekirja, proovida kätt teksti illustreerimisel ning pakkus huvitavaid kohtumisi illustraatoritega. Külalisteks olid Marion Undusk, Tiia Mets, Ülle Meister, Sulev Oll, Ulla Saar, Katrin Ehrlich ning Rakvere kunstnik ja kunstiõpetaja Alge Sard. Erinevalt projekti varasematest etappidest avanes sel aastal võimalus korraldada kohtumine nii kirjaniku kui kunstnikuga, kelle koostöö läbi on sündinud lasteraamat. Projekti käigus sündis idee, et raamatute illustraatorid võiksid koostada oma loomingu juurde juhatavad töölehed, mida saab printida ning kasutada kunstitundides või raamatukogudes. Esimesed töölehed on kättesaadavad raamatukogu kodulehelt, kogu ootab täiendamist edaspidigi. Kolmeosalisest projektisarjast kasvas välja uus projekt „**Raamat sünnib koostöös**“, et luua lastele võimalus kohtuda üheaegselt nii kirjaniku kui kunstnikuga, saamaks aimu loomeprotsessist tervikuna ning uurida teksti ja pildi koosmõju raamatus.

Kunst raamatukokku projekt võimaldas soetada inventari – osteti märgipress ja paberistants. Laste- ja noorteosakonnas viidi läbi rinnamärgikonkurss "Tee ise päris oma märk", mis algas märgi disainimise õpitoaga kunstnik Jule Käen-Tormi juhendamisel ja lõppes konkursile esitatud märkide näitusega. Ostetud vahendid võimaldavad sarnaseid tegevusi korrata ka edaspidi.

Pakiteenuse laenutusvõimaluse väljaarendamise projekt sai ellu viidud osaliselt. Direktor ja arendusspetsialist käisid Helsingi linnaraamatukogu Pasila haruraamatukogus kohtumas sealse esindajaga, et saada ülevaade nende samalaadse pilootprojekti tulemusest. Pakiteenuse praktiline katsetamine lükkus tulevikku, sest teenuse pakkumise eelduseks on raamatukoguprogrammi arendus. Sel põhjusel maksti tagasi ka kasutamata jäänud toetussumma.

2.4 Personali koosseis, juhtimine

1. detsembrist jäi ajutisele puhkusele raamatukogu direktor Kaili Õunapuu-Seidelberg, kelle ülesandeid täidab arendusspetsialist Tiina Kriisa.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Koolituse teema	Korraldaja	Tunnistus/ tõend	Tundide arv	Osalejate arv
Erialased täienduskoolitused				
ELK aastakoosolek	ELK	jah	3	2
Veebinar „Nutikas noorsootöö - noorte suhtlemine nutiajastul“ (e-koolitus)	SA Archimedes	ei	2	1
ERÜ maaraamatukogude sektsiooni teabepäev	ERÜ	ei	6	1
Mälutreening „Tähelepanu, lugemine, mälu“	Jõhvi KRK	jah	6	2
Pildiraamat kui sõber ja abimees	MTÜ Lugemisühing	Jah	3	4

Lastetöötöimkonna kogemuste tuur Jüri raamatukogusse	Jüri raamatukogu	ei	3	2
Raamatukoguhoidja kutse andmine	ERÜ	ei	3	1
Algupärase laste- ja noortekirjanduse päev „Kujund ja nihestus tänapäeva laste- ja noorsookirjanduses	Tartu LRK	jah	6	4
Seminar „Popular music – research and Resources in the Nordic-Baltic region“	EMKÜ		6	1
Lasteraamatukoguhoidja õpipäev „Isemoodi ja eriline“	ELK	jah	5	2
Mittekonverents „Õpi nagu filmis: koolitaja objektiivis“	ANDRAS		5	1
Lasteraamatukoguhoidjate suveakadeemia	TÜ	jah	52	1
Kogemuste tuur Tallinna KRK-s (laste- ja noorteteenindus)	Tallinna KRK	ei	4	2
„Hakkame santima! Maagiline mardikadripäeva kombestik“	Lääne-Virumaa Kultuurikorraldajate Liit	Jah	6	2
Jõulukombestiku vanem ja uuem traditsioon "Jõuluks valmis!"	Lääne-Virumaa Kultuurikorraldajate Liit	jah	6	2
XV lasteraamatukoguhoidjate päev	Rapla KRK, ERÜ		5	2
EMKÜ sügisseminar	EMKÜ		4	1
Seminar „Muuseumid ja raamatukogud avalikus ruumis“	KM	ei	5	1
Seminar „Laps kirjanduses“	ELK ja ETA Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus		5	2
XVIII maaraamatukoguhoidja päev	Rapla KRK, ERÜ	ei	4	1
Eesti raamatukoguhoidjate XI kongress	ERÜ	ei	10	6
Raamatukoguteenuste disain ja juhtimine	ERÜ	ei	5	2
LVKRRK korraldatud koolitused				
Raamatukogu – sotsiaal-haridusliku töö keskus (Marju Selg TÜ)	LVKRRK	tunnistus	5	8
Sotsiaalmeedia kasutamine raamatukogu töös (Sirje Virkus TLÜ)	LVKRRK	tõend	6	6
Õppereis Ida-Virumaa raamatukogudesse	LVKRRK		8	11
Õppereis Aserisse. Hõimurahvaste keel ja kirjandus. (Jaak Prozes)	LVKRRK		4	13
Raamatute tõlkimisest (Indrek Koff)	LVKRRK		5	11
Turunduse ja kommunikatsiooni võimalused raamatukogus (Andres Kuusik)	ETKA Andras/ LVKRRK		4	9
E-kodaniku juhendaja koolitus	RR/LVKRRK	tunnistus	4	17
Isikuandmed raamatukogus	RR/LVKRRK	tunnistus	6	2
Saa nutikaks!	NutiAkadeemia/ LVKRRK		3	1

2018. a võimaldati töötajatele soovi korral üks vaba päev ka töötaja enda poolt valitud mitteerialasele koolitusel osalemiseks. Päeva kasutas kolm teenindusosakonna töötajat. Üks teenindusosakonna raamatukoguhoidja osales 3-päevasel praktikal Tallinna Keskraamatukogus.

2018. a keskraamatukogus toimunud koolituste valik oli mitmekesine ning töötajate ametioskuste arengut soosiv. Osalejatelt said kiitva hinnangu Andres Kuusiku “Turunduse ja kommunikatsiooni võimalused raamatukogus”, “Isikuandmed raamatukogus” ning kirjanduskoolitustest Indrek Koffi “Raamatute tõlkimisest”. Väga vajalikuks peeti „E-kodaniku juhendaja koolitust“.

Enim osalesid väljaspool raamatukogu toimunud erialastel koolitustel laste- ja noorteosakonna töötajad. Kõige inspireerivamaks peeti töötajate hinnangul Eesti Lastekirjanduse Keskuse korraldatud koolitusi. Samuti kiideti pärandkultuuri aasta puhul korraldatud rahvakombestiku koolitusi, mis olid värvikad ja mängulised. Saadud oskusi rakendati raamatukogutundides lasteaiarühmadele.

2.4.2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised:

Kaili-Õunapuu Seidelberg

- Rahvaraamatukogude kvaliteedihindamisest LVKRR näitel Jõgeva maakonna raamatukoguhoidjatele Põltsamaa raamatukogus.

Tiina Kriisa

- Rahvaraamatukogude kvaliteedihindamisest LVKRR näitel Jõgeva maakonna raamatukoguhoidjatele Põltsamaa raamatukogus.
- Kaunimatest lasteraamatutest ja eesti illustraatoritest näituse avamisel Rakvere Teatris.
- Ülevaade maakonna raamatukogude veebilehtedest ja soovitusel kodulehe tegemisel. Lääne-Virumaa Keskraamatukogus maakonna raamatukogutöötajate seminaril.

Lea Lehtmets

- Kevadpühade rahvakombestikust Puuetega Inimeste Kojas
- Raamatukogust kogukonna elutoana pensionäridele Rakvere päevakeskuses
- Mardi- ja kadripäeva kommetest Virumaal. Lääne-Virumaa Puuetega Inimeste Koja Afaasia ühingule Rakvere päevakeskuses.
- Rakvere linna ajaloost ja tänapäevast. Ringkäik eesti keele õppijate grupile Tallinnast

Marion Talli

- KoodiTund ehk programmeerimise algtõed lastele Lääne-Virumaa Keskraamatukogus.

Marju Saluste

- Elav raamatukogu (elukutsete tutvustamine) Kiili gümnaasiumis õpilastele.

Leigi Kütt

- Rakvere linnast ja ajaloost XI Eesti raamatukoguhoidjate kongressi väliskülalistele.

2.4.3 Erialahariduse omandamine

Erialane haridus:

1 töötaja - magistriõpe, Tallinna Ülikoolis Digitehnoloogiaste instituut, infoteadus (magistritöö on kaitsmata, 2018. a õppetöös ei osalenud).

Eriala toetav haridus:

1 töötaja – magistriõpe, Tartu Ülikool, kultuurikorralduse eriala.

1 töötaja – magistriõpe, Tartu Ülikooli Pärnu Kolledž, teenuste disaini ja juhtimise eriala.

2.4.4 Töötajate tunnustamine

- Marion Talli – 2. koht raamatukoguhoidjate infootsingu võistluse finaalis.

Tunnustati raamatukogu:

- Lääne-Virumaa Keskraamatukogu keelekohvik - VIROL tänukiri: Aasta õpiteo integratsiooni- ja missioonipreemia.
- Lääne-Virumaa raamatukogude liiklusnädal - Maanteeameti liiklusohutuse auhind „Parim sündmus“.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine

LISA 3

Raamatukogu asub kesklinnas ja ligipääs sellele on hea. Ruumide seisukord on hea, jooksvalt on tehtud hooldusremonti. Jätkuvaks probleemiks on ruumipuudus, mida püüti leevendada ümberpaigutuste ja kogude puhastamisega.

2018. a viidi lõpuni rühmatööruumi ehitus. Värviti seinu, ehitati klaasist vaheseinad, mille abil tekkis kaks ruumi: 12-kohaline rühmatööruum ning töökabinet erialakirjanduse töötajatele. Kuna rühmatööruumis puudub ventilatsioon, ehitati mitteavatav aken ümber avatavaks. Samuti soetati ruumi sisustamiseks uut mööblit – 12 tooli, 6 ümberpaigutatavat lauda, telerialus ja koosolekute tahvel.

Planeeritud fassaadiremont lükkus ehitaja mitteleidmise tõttu edasi. Lahenduse leidmine muutub aina pakilisemaks, sest pudenev krohv on ohuks tänaval kõndivatele inimestele.

2018. a erakordselt kuum suvi tõi esile murekoha, milleks on ebapiisav ventilatsioon ja konditsioneeride puudumine. Palavad ruumid ja umbne õhk peletas lugejaid ning kurnas töötajaid.

Nurjus plaan teha lasteosakonda korralik riietusala, kuna vaatamata tähtaegade pikendamisele ei suudetud teha mõõtudele vastavat nagit, tellimusest loobuti. Uuel aastal tuleb teemaga otsustada.

Vahetamist vajavad 2. - 4. korruse aknad. Samuti vajab uuendamist ja energiasäästlikuma lahenduse leidmist raamatukogu ruumide valgustus.

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.

Ratastooliga sissepääs raamatukogusse on tagatud kaldtee abil, korruste vahel saab liikuda liftiga. 1. korrusel on olemas inva-WC. Välisuksest sissepääsemiseks vajab ratastoolis inimene siiski sageli abi, sest uks on raske ega avane automaatselt.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

2018. a õnnestus mõnevõrra tõsta arvutipargi keskmist vanust ja seeläbi parandada teenuse kvaliteeti. Vaata Maailma, Tieto Estonia ja Swedbank Eesti projekti „Uus algus“ esitatud projektitaotluse tulemusena saadi annetusena 10 vähekasutatud arvutit, millega asendati kõik senised avaliku internetipunkti (AIP) arvutid. Raamatukogu vahenditest soetati juurde ka uued monitorid, klaviatuurid ja hiired. Annetuseks saadud sülearvutit kasutatakse koolituste läbiviimiseks.

Laste- ja noorteosakonda osteti teler, mängukonsool *Playstation*, juhtmeta mängupuldid ja VR prillid. Saali soetati uus projektor.

Lääne-Virumaa Keskraamatukogu on ainus koht maakonnas, mis pakub pilveprinditeenust. Kogu majas on tasuta WiFi võrk.

Raamatukogutöötajate ja erialakirjanduse lugejaarvutites on kasutusel operatsioonisüsteem Windows 10, AIP arvutites Linux. Osteti juurde kaks Office 2016 paketti.

3 Kogud komplekteerimine ja töötlemine

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Komplekteerimisel juhindutakse Lääne-Virumaa Keskraamatukogu komplekteerimispõhimõtetest ning riiklikest suunistest. Komplekteerimise põhimõtted on avalikustatud raamatukogu kodulehel.

Jätkuvalt on prioriteediks eesti autorite ilukirjandus ning tõlkekirjandusest väärtkirjandus, samuti laste- ja noortekirjandus. Teadmiskirjandusest on eelistatud eestiaineline ning tarbekirjandusest laiemale lugejaskonnale huvipakkuvad teavikud. Arvestatakse ka nõudlusega, seda eriti eksemplaride arvu osas. Aktiivselt tegeletakse järelkomplekteerimisega arvestades lugejate soove ja järjekordade pikkus. 2018. a soetasime tavapärasest rohkem õue- ja lauamänge.

2018. a komplekteerimiskulud olid 58 536 €, millest 50,2% (29 394 €) moodustas riigi teavikutoetus ja 49,8% (29 142 €) tuli KOV eelarvest. Ühe elaniku kohta kulutati 3,7 € (2017. a - 3,5 €).

Teaviku keskmine ostuhind (perioodikata) oli 12 €, mis on vaid 4 senti kõrgem kui varasemal aastal.

Aasta jooksul saadi juurde 4601 teavikut ja kogust kustutati 6 706 teavikut. Kogud uuenesid 4,35%.

Annetusena saadi 265 väljaannet, mis moodustab juurdetulnud teavikutest 5,8% (2017. a - 14%). Langus on tingitud sellest, et 2017. a annetuste osakaal oli erakordselt suur paari konkreetse annetuse tõttu.

2018. a lõpus oli raamatukogus kokku 105 808 teavikut, sh: raamatuid 99 105, käsikirju 6, auviseid 4 997, elektroonilisi teavikuid 41, muid teavikuid 275. Tehti 159 011 koju- ja 26 659 kohallaenutust.

Kogud on aktiivses kasutuses. Ringlus (sh kohallaenutused) on 1,8. See on kõrge näitaja mis vastab arengukavas püstitatud eesmärgile.

Kogud osakondade kaupa 2018. a lõpus

	<i>Kokku (eks)</i>	<i>Raamatud</i>	<i>Käsi-kirjad</i>	<i>Auvised</i>	<i>El. teavikud</i>	<i>Muud</i>	<i>Osakaal (%)</i>	<i>Kojulaen.</i>	<i>Ringlus</i>
Erialakirjandus	36 108	34 697	3	179	23	6	34%	46 081	1,4
Ilukirjandus	32 716	32 569	2	92	3	26	30,8%	65 887	2
Laste- ja noorteosakond	28 673	27 799	0	352	10	242	27%	42 096	1,5
Muusika	8 163	3 777	1	4 373	4	1	7,7%	2 910	0,4
Komplekteerimis-osakond	419	381	0	1	1	0	0,4%	7	0

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

Komplekteerimiskuludest moodustasid raamatuostud 82,7% (maakonna keskmine 81,5%).

Soetatud teavikutest moodustasid raamatud 93,4%. Juurde saadi 2 811 nimetust ja 4 256 eksemplari raamatuid, neist annetuseks 170 nimetust ja 206 eksemplari. Saabunud raamatutest moodustas 65,2% ilukirjandus. 91,8% olid eestikeelsed ning 8,2% võõrkeelsed (sh vene 6,5% ja inglise 1,5%).

E-raamatuid raamatukogu ei hankinud, kuna puudub võimalus nende vahendamiseks lugejale.

Laenutuste edetabeleid vaadates eelistab lugeja endiselt eesti kirjandust, välismaiseid põnevikke, lastekirjandust (eelkõige kohustuslik koolikirjandus) ja õppimist toetavat kirjandust.

LVKRRK laenutuste edetabel 2018 (raamatud)

Jrk	Autor	Pealkiri	Aasta	Laenutusi
1	Afnasjev, Vahur	Serafima ja Bogdan	2017	201
2	Hirsjärvi, Sirkka	Uuri ja kirjuta	2005	137
3	Tomusk, Ilmar	Kolmanda A kriminalistid	2012	133
4	Finn, A. J.	Naine aknal	2018	130
5	Bryndza, Robert	Tüdruk jääs : peainspektor Erika Fosteri krimipõnevik	2017	130
6	Raud, Piret	Tobias ja teine B	2010	122
7	Rowling, J. K.	Harry Potter ja tarkade kivi	2005	121
8	Kivirähk, Andrus	Rehepapp, ehk, November	2006	115
9	Muuli, Kalle	Reketiga tüdruk : Kaia Kanepi teekond Ameerika mägedel	2017	114
10	Pauts, Katrin	Õomees	2017	114
11	Pauts, Katrin	Politseiniku tütar	2016	112
12	Kivirähk, Andrus	Sirli, Siim ja saladused	2006	111
13	Jõe, Aliis	Viimane laev	2017	110
14	Tohvri, Erik	Sõbrad ja hallikirju koerake	2017	110
15	Laherand, Meri-Liis	Kvalitatiivne uurimisviis	2008	107
16	Egner, Thorbjørn	Söobik ja Pisik	2013	105
17	Önnepalu, Tõnu	Valede kataloog ; Inglise aed	2017	105
18	Kadastik, Mart	Luikede järv : romaan	c2017	103
19	Keränen, Mika	Varastatud oranž jalgratas	2008	99
20	Lember, Ira	Elukutse ohver : romaan	2017	97

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Perioodika komplekteerimisel on põhimõtteks, et kättesaadav oleks kogu Eestis ilmuv perioodika, välja arvatud väheväärtusliku sisuga väljaanded. Võõrkeelset perioodikat komplekteeritakse vastavalt vajadusele ning võimalusele.

2018. a lisandus kogusse 173 eksemplari ajakirjade aastakäike (2017. a – 192), neist ostud 148 (2017. a – 134). Kustutati 129 eksemplari aastakäike. Ajalehti lisandus 38 eksemplari aastakäike, neist 23 ostud ja 15 annetused. 4 580 perioodikalaenust moodustab 2,9% kojulaenutuste koguarvust.

Ajakirjade laenutuste edetabel 2018

Jrk	Pealkiri	Laenutusi
1	Ottobre design	312
2	Burda Style = Burda Modemagazin	257
3	Kroonika	205
4	Ottobre design	184
5	Imeline Ajalugu	183
6	Eesti Naine	151
7	Homes and gardens	134
8	Tiiu	132
9	Kodutohter	116
10	Naisteleht	110

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auvised moodustavad kogust 4,7 % (4 999 auvist). Kuna laenutuste arv on järjest langenud ning ringlus väike (0,4) komplekteeritakse auviseid järjest vähem. 2018. a soetati 64 auvist (2017. a – 118).

Kasutatavuse vähenemise tõttu puhastati muusikatoa auvistekogu olulisel määral – kustutati 552 auvist (2017. a – 6). Selle tulemusena vähenes auviste hulk 8,9%.

3.2 inventuurid, mahakandmised

Lääne-Virumaa Keskraamatukogus inventuuri ei tehtud. Keskraamatukogu töötajad aitasid inventuure läbi viia kaheksas maakonna raamatukogus.

Kokku kustutati 6 706 teavikut, neist 5 965 eksemplari raamatuid. Peamiseks põhjuseks aegumine, lagunemine või kasutuse puudumine. Kustutatud teavikuid müüdi raamatumüükidel juunis ja novembris, väiksema väärtusega raamatuid said lugejad kaasa võtta tasuta raamatuvahetusriiulist. Osa kogust välja arvatud raamatuid anti üle teistele asutustele – nt Rakvere Haiglale.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Aprillis kinnitas Rakvere linnavolikogu uue kasutamiseeskirja. Eeskirja muudatused täpsustasid isikandmete töötlemise eesmärgi, pikenes auviste laenuaeg, ühtlustati võlgnevuse summa (3 €), millest alates teavikuid ei pikendata, kaotati täiskasvanud lugejate viivise erisus (varem pensionäridel poole vähem, 0,03 €), tõsteti nõudluseta teavikute maksimumkordade arv laenutaja pikendamiseks 15 korrale.

Juulist hakkas kehtima uus „Lääne-Virumaa Keskraamatukogu arvutitöökohtade ja traadita andmesidevõrgu kasutamise eeskiri“. Eeskirjast kadus nt tasuline arvutite kasutamise aeg. Varasema paberil registreerimise asemel võeti kasutusele ühiskasutuses olev dokument.

Juulis rakendus teeninduspunktides tööle kassasüsteem sularahaga arveldamiseks (tasulised teenused, viivis, raamatu hüvitamine jmt). Uus süsteem kiirendab arvestust ja võimaldab väljastada korrektseid tšekke.

Lihtsustamaks lugejatele lemmikžanri ülesleidmist riulist, märgistatakse ilukirjanduse raamatud nüüd temaatiliste piltkleebistega (krimikirjandus, armastus, ulme jne.). Inspiratsiooni saadi Soome raamatukogudest.

Regulaarselt tegeletakse raamatuvõlglastega saates aktiivselt meeldetuletusi. Aasta lõpus oli paarinädalane viivisevaba periood.

Jätkuvalt pakutakse koduteenindust Rakvere eakatele ja liikumisraskustega inimestele. Koduteenindus toimub kord üle kahe nädala.

Lisaks põhiteenustele pakub raamatukogu erinevaid lisateenuseid. Lisaks traditsioonilisele printimisele, koopiade valmistamisele ja skaneerimisele saab raamatukogus kasutada süntesaatorit, graafikalaudu ja valmistada rinnamärke. Pakutakse teavikute kiletamise teenust, renditakse välja konverentsisaali. Uue teenusena lisandus rühmatööruumi kasutamine, mitteärilistel eesmärkidel on see tasuta.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine

Andmesidevõrgu kaudu on tagatud juurdepääs Rakvere linnavolikogu ja linnavalitsuse protokollidele, otsustele ja määrustele. Informatsiooni leidmisel ja riigi e-teenuste kasutamisel saab küsida abi raamatukoguhoidjalt.

Avalikuks kasutamiseks on avatud avalik internetipunkt (AIP). Arvutid on varustatud id-kaardi lugejatega, saab skaneerida, teha väljatrükke ja salvestada andmekandjale.

Digipädevuse tõstmiseks pakutakse individuaalset nõustamist.

2018. a külastati AIP 4 416 korral, nende hulgas laste külastusi 1 390 (2017. a – 4 887, lapsi 1 677). Internetipunkti kasutajate arvu langus on muuhulgas tingitud sellest, et AIP on olnud mitmel korral programmeerimisringi ja arvutikoolituste tõttu suletud.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused

TABEL 3

Lugejad 2017	Lugejad 2018	Muutus (+-)
6 372	6 402	30

Külastused 2017	Külastused 2018	Muutus (+-)	Virtuaal-külast. 2017	Virtuaal-külast. 2018	Muutus (+-)
88 899	85 409	-3 490	40 928	34 261	-6 667

Laenut-d 2017	Laenut-d 2018	Muutus (+-)	Päringud** 2017	Päringud** 2018	Muutus (+-)
169 855	159 011	-10 844	1 994	1 891	-103

Võrreldes 2017. a on langenud nii laenutuste kui külastuste arvud. Varasemast veidi rohkem oli vaid registreeritud lugejaid, laste osakaal lugejatest tõusis 1% võrra – 26%-le. Kuna elanike arv Rakvere linnas langes ja lugejate arv tõusis, kasvas veidi ka hõlve, mis on 41%.

Möödunud aastal külastas raamatukogu keskmiselt 293 inimest päevas (2017. a – 305) ja laenutati välja 546 teavikut päevas (2017. a – 582).

Langustrendi, eriti laenutuste osas, ei saa sel aastal põhjendada vaid lugejaportaali e-teenuste ja raamatute tagastuskastiga, vaid tõenäoliselt põhjuseks on üldine lugemisharjumuse vähenemine ning inimeste rohked valikud vaba aja veetmisel. Teavikute kojulaenutuste arv langes pea 7% (varasema perioodi langus 3%).

Laenutuste osas näitasid suurimat langust muusikaosakond (-15%) ja erialakirjandus (-11%).

Kohallaenutusi loeti valikstatistika meetodil 4 nädalal aastas. Pea kolmekordseks tõusnud kohallaenutuste arv (26 659) on tingitud sellest, et arvestusse kaasati nüüd ka perioodikaväljaanded.

Laenutused lugejarühmade kaupa (v.a. RVL, näitused ja asutused)

Lugejarühm	Lugejate arv	% lugejatest	Laenutuste arv	% laenutustest	Laenutusi lugeja kohta
Täiskasvanud	3 495	57	94 244	59,3	27
Pensionärid	481	8	21 007	13,2	43,7
Põhikooliõpilased	1 473	24	16 608	10,4	11,3
Üliõpilased	317	5	6 626	4,2	21
Gümnaasiumiõpilased	395	6,5	5 524	3,5	14
Koolieelikud	87	1,4	3 200	2	36,8
Erilugejad	19	0,3	2 650	1,6	139,5
Ametikooliõpilased	69	1,1	767	0,5	11,1

Konkurentsivõimeline aktiivseim täiskasvanud laenutaja on endiselt erilugeja (139,5 teavikut aastas lugeja kohta). Palju laenutab ka pensionär (43,7). Lastest on aktiivseim laenutaja koolieelik (36,8).

Infopäringuid registreeritakse raamatukoguprogrammis Urram, registreeritud päringute arv oli 1 891, mis on 103 päringut vähem kui 2017. a.

4.3 RVL teenindus

	RVL sisse	RVL välja
2017	191	2 650
2018	143	1 895
muutus	-48 (-25,1%)	-755 (-28,5%)

Maakonnasisene RVL on lugeja jaoks tasuta, teistest raamatukogudest tellitud raamatute postikulu tasub lugeja. Maakonnasisene RVL oli tihedaim Viru-Nigula Valla Raamatukogu ja Kadrina Valla raamatukoguga.

RVL laenutused on vähenenud mõlemal suunal. 2018. a tellisid RVLi vahendusel Lääne-Virumaa rahvaraamatukogud kõige enam erialakirjandust sh enim eneseabi, vene- ja eestikeelset ilukirjandust, käsiraamatuid, ajalugu, kohustuslikku kirjandust ning kõrgkooliõpikuid.

Urrami väliselt telliti teadus- ja erialaraamatukogudest Lääne-Virumaa Keskraamatukogusse kõige rohkem Eesti Rahvusraamatukogust ja Tallinna Ülikooli Akadeemilisest Raamatukogust. Teadus- ja erialaraamatukogudest saabuvad teavikud posti teel. Lugeja tasub postisaadetise tagasi saatmise kulud. Enim telliti seadusandlust, programmeerimise, raamatupidamise, võõrkeelset õppe- ja teaduskirjandust, nõukogudeaegseid raamatuid erinevatel temadel ning noote.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

2018. a lisandus laste- ja noorteosakonna kogusse 1 435 teavikut (2017. a – 1 363), neist 1 331 eksemplari raamatuid. Auviseid ei komplekteeritud. Ajakirju lisandus 25 aastakäiku. 1 402 teavikut osteti, 33 lisandus annetustena. Teavikuid laste- ja noorteosakonda komplekteeriti 13 173 € eest.

Kustutati 2 128 teavikut, nende seas nii lagunenenud kui aegunud teavikuid, vähendati ka teavikute eksemplaarsust. Liigiti kustutati enim ilukirjandust, varasematest rohkem kanti maha kasutusena seisvat venekeelset kirjandust.

2018. a lõpus oli osakonnas kokku 28 673 teavikut, neist raamatuid 27 797 (sh ilu- ja lastekirjandus 20 597, auvised 352, elektroonilisi teavikuid 10). Võõrkeelseid raamatuid on 2 999, sellest venekeelseid 1 519 ja inglisekeelseid 1000.

Laste- ja noorteosakonna kogust moodustab 74% ilu- ja lastekirjandus. Aimekirjandusest on suurima eksemplaarsusega 7., 5., 3., 9. ja 8. liik. Samasugune suhe iseloomustas kogu ka 2017. a. Eestikeelne kirjandus moodustab 89%. Võõrkeelsetest raamatutest 50,6% on venekeelsed, 33,3% inglisekeelsed. Soome sõprusraamatukogude kingituste toel on pidevalt täienenud soomekeelsete raamatute kogu.

Laste- ja noorteosakonna komplekteerimisel

- Püütakse hankida piisaval määral kooli- ja huvilugemiseks mõeldud lugemisvara eelkoolieast põhikooli lõpuni nii eesti kui võõrkeeltes.
- Püütakse pakkuda õppekava toetuseks mitmekesist aimekirjanduse valikut.
- Arvestatakse lastega tegelevate täiskasvanute vajadusi lastekirjanduse järele.
- Eelistatakse eesti algupärandeid (nii ilu- kui aimekirjanduse osas) tõlkeraamatutele.
- Hangitakse seoses projektiga „Raamatukotid lähevad lasteaeda“ kogusse väikelastele mõeldud väätraamatuid veidi suuremas eksemplaarsuses, arvestades seejuures alushariduse õppekavas käsitletavaid teemasid.
- Jälgitakse sooduspakkumisi järelkomplekteerimiseks.
- Lagunenud teavikute asendamiseks seiratakse raamatukogu raamatuvahetusriiulit ning kasutatakse hoiuraamatukogu teenuseid.
- Täiendatakse kohalkasutatavate lauamängude, tegelusraamatute ja arvutimängude varu.

Koolide soovitusnimekirjade muutumisele vastavalt jälgitakse eksemplaride piisavust, järjekordade tekkimisel tellitakse juurde.

Algupärast noorsookirjandust tellitakse jätkuvalt varasemast vähem eksemplare, kuna lugejate huvi kaldub üha enam tõlkekirjanduse poole.

Raamatu komplekteerimine

2018. a laste- ja noorteosakonda komplekteeritud raamatutest moodustab 76,9% ilu- ja lastekirjandus (2017. a - 78,7%).

Aimekirjanduse osas oli lisandumine suurim 5. liigis – 28,3% (2017. a - 20,2%). Ilmuma on hakanud sisukad ja hea pildimaterjaliga loodusraamatute sarjad. Täienesid A. Blumi sari „Laste loomaraamat“ ja M. Kutšerskaja sari „Mina olen...“. Sarja „Eesti looduslood“ avateoseks on „Karu“, ilmus ka aasta looma - hundi - nime kandev raamat sarjas „Põnev loodus“. Väikelaste teadmisi loodusest avardab raamat „Kõik algab seemnest“.

7. liigi raamatud moodustasid juurdetulekust 23,7% (2017. a - 29,4%). Liigi statistika on mõjutatud Disney koomiksiste tihedast ilmumisrütmist. Palju lisandus spordiraamatuid, samuti mõned kunstiraamatud. Telliti värviraamatuid raamatukogus kasutamiseks.

Liigist 64 ja 69 ei lisandunud aasta jooksul ühtegi raamatut.

Aimekirjanduse laenutused on taas vähenenud – 7 359 laenutuseni (-660). Lugemiseelistuste esikolmik sarnaneb komplekteerimiseelistustega - liigid 5, 7 ja 3.

Eestikeelseid raamatuid lisandus 96,2% (2017. a - 93,7%). Võõrkeelset kirjandust, sh nii vene- kui inglisekeelset, telliti vähem. 152 võrra langes ka võõrkeelse kirjanduse laenutuste arv (sh 129 venekeelse kirjanduse laenutuste osas). Inglisekeelset kirjandust laenutasid traditsiooniliselt peamiselt teismelised, venekeelseid pigem väikelaste vanemad.

Perioodika komplekteerimine

Lähtuti printsiibist teha kättesaadavaks kõik kodumaised perioodilised laste- ja noorteväljaanded. Kuna perioodikalaenutused kujunevad eelkõige tõlgitud koomiksiajakirjade arvelt, on neistki olulisemad iga-aastaselt kogusse lisatud. Kodumaine noorteaajakirjandus peaaegu puudub, seetõttu tellitakse noortele valikut võõrkeelseid ajakirju. Ajalehti laste- ja noorteosakonda ei osteta.

2018. a laenutati ajakirju 288 korral (+12). Laenutatuim ajakiri oli taas *Tom & Jerry*, mis moodustas kolmandiku perioodika laenutustest. Järgnesid Miki-Hiir ja *Minecraft*. Võõrkeelsetest ajakirjadest oli jätkuvalt populaarseim käsitööajakiri *Crafts Beautiful*.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

TABEL 4

Lug-d 2017	Lug-d 2018	Muutus (+/-)	Külast-d 2017	Külast-d 2018	Muutus (+/-)	Laenut 2017	Laenut 2018	Muutus (+/-)
1 599	1 678	79	22 525	20 449	-2 076	27 527	23 058	-4 469

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine.

Juhinduti põhimõttest, et igas eas laps on teretulnud ja mida nooremana see aset leiab, seda omasemaks raamatukogu lastele ja peredele saab.

Headeks abilisteks ja partneriteks sel teel on kahtlemata lasteaiad. Kauri lasteaias ettepanekul korraldati raamatukogus emadepäev kõigile lasteaiarühmadele ja vanematele. 85 osaleja sujuv organiseerimine oli raamatukogule paras väljakutse. Raamatukoguhoidjad esitasid muinasjututoas kaks teemakohast jututare-etendust, korraldati erinevaid koostegemisi peredele ning tutvustati võimalusi raamatukogus aega veeta. Saalis esinesid lapsed vanematele kontserdiga, õpetajad avasid raamatukogus käsitöönäituse ning puhketoas maiustati. Vaatamata ülerahvastatud majale oli lapsevanemate tagasiside väga positiivne. See näitab, et ka lapsevanemad vajavad julgustavat tõuget koos lapsega teekond raamatukokku ette võtta. Võtab aega, et sellest saaks harjumus käia siin regulaarselt kas lugemist hankimas või aega veetmas.

2018. a sügisel alustas oma 27. aastaringi **jututare** kodustele väikelastele. Jututare liidab ka väikelaste emasid, kes muulgi ajal raamatukokku koos lastega mängima ja üksteisega suhtlema tulevad.

Raamatukogus toimetamise oskust õpetatakse 1. klassi lastele **raamatukogumängu** abil, mis aitab raamatukogus leiduvat avastada ning julgustab edaspidi iseseisvalt raamatukogusse tulema.

Püütakse olla abiks nii lugemishuvi õhutamisel kui ka lugemisoskuse arendamisel. Selle teenistuses on mitmesugused vihjemängud, näitustele lisatavad ülesanded ja muud köitvad tegevused, mis nõuavad hakkama saamiseks funktsionaalset lugemisoskust. Tänapäeval on lasteosakond oluline ja arendav suhtlemispaik, kus ka lugemisse leigelt suhtujad end mõnusalt võivad tunda lootuses, et nad kunagi siiski ka neid köitva raamatuni jõuavad.

Oluliseks peetakse tublide lugejate kiitmist. Traditsiooniliselt jagati ka 2018. a õppeaasta lõppedes Tubli lugeja tunnustusi. Tunnistuse sai 120 Rakvere koolide 1.- 5. klassi õpilast.

2007. aastast kestab suvine lugemisprojekt – **lahedaima suveraamatu valimine** - aasta jooksul (juunist juunini) ilmunud uudiskirjanduse näituselt. 2018. a täideti 425 hindamissedelit. Olulist teavet, mida lapsed ja noored raamatute puhul hindavad, saab siit ka raamatukoguhoidja. Näiteks ei kõneta teismelisi enam eesti noortekirjandus, rohkem loetakse ja kõrgemalt hinnatakse tõlketeoseid.

Olulised on ka silmast silma kohtumised autoritega. Sellest veendumustest on sündinud mitmed projektid ning uute raamatute esitlused.

Abistamaks lugejaid raamatuhulgas orienteerumisel, on raamatuseljad varustanud teemamärgistega, sama eesmärgi teenib soovituslike kleebiste („Hea lasteraamat“, „Hea noorteraamat“) ja märgiste („Soovitame!“ jms) paigutamine seda väärivaile raamatutele

4.4.4 Laste- ja noorteüritused

LISA 4

2018. a toimus 87 üritust koolieelikutele ja põhikooliealistele lastele. Koostati 22 raamatunäitust ja 19 väljapanekut. Raamatunäitusega „Ninad suvel raamatusse“ kaasnes traditsiooniline „Lahedaima suveraamatu“ valimine. Näituste juurde nuputati erinevaid tegevusi ning ülesandeid, et lapsi aktiveerida.

EV 100 näitusesarja raames valmisid näitused "On vabadus valatud verest. Koolipoisid võitluses vaba riigi eest.", "Lasteraamatute lapseõlv", "Saja aasta mängud", "Veidralt vahvad onud ja tädid eesti lasteraamatutes", "Eesti laste suvejutud", "Põlvest põlve armsad. Ellen Niidu poolt kuulsaks kirjutatud tegelased", "Ülle meistrikäega loodud pildid".

Vitriinides eksponeeritud näitusi oli 7. Projekti „Kunst raamatukokku“ raames näitasime Rakvere Ametikooli tiserite puutöid, Vaeküla kooli õpilaste keraamikat ja käsitöid, märgikonkursi käigus valminud rinnamärke.

Kultuuripärandi aastale väärilise - „Põlvest põlve näituse“ - töid raamatukokku Kauri lasteaia õpetajad, kes seadsid välja nii enda kui oma emade ja vanaemade näputööd. Näituse avamisele kogunes lasteaia pere koos vanematega, et tähistada raamatukogus emadepäeva.

Näitusel „Eestiaegsed asjad“ olid vitriinidesse seatud vanad tarbeesemed. Kaasnenud äraarvamis-mängus sai tõmmata loosi eseme nimetusega ning pidi seejärel nimetatud eseme näituselt üles leidma.

Liiklusnädala raames avati kahe isa mudelautode näitus „Suurte meeste väikesed autod“. Ka jõulupühi kaunistanud näitus „Siis, kui veel näärivana käis“ sündis erakogu varadest ja põhjustas näärivana aegu mäletavates inimestes äratundmishetki.

„Kasvulava“ projekt jätkus akvarellipliatsijoonistuste näitusega „Pildile püütud pühad“, Rakvere Reaalgüm. 2.c klassi EV 100 projektis „Rahwarõiva töötuba“ valminud vaimukate mosaiikpiltidega rahvariideis tuntud eestlastest, Vaeküla Kooli poolt 12. korda korraldatava kalendrilooma joonistusvõistluse tööd lihtsustatud õppekava alusel õppivate lastelt koondusid näitusele „Tere, kollane koer!“, Rakvere Güm. õpilased töid raamatukokku fotonäituse „Minu põnev Eesti“, Kauri lasteaia kunstiring koondas oma kunstikatsetused näitusele „Põnev maailm“. Triinu lasteaia rühmad koostasid ja kujundasid Rakvere-projekti raames 12 teematahvlit kodulinna kohta.

„Kasvulava“ sai alguse 2017. a eesmärgiga pakkuda lastele ja noortele raamatukogus võimalusi oma oskuste näitamiseks ja katsetamiseks mistahes vallas: tehes kunsti, muusikat, näitemängu, tantsu jms. Paraku jõuavad seni näitused raamatukogusse pigem raamatukoguhoidjate, õpetajate või juhendajate vahendusel, mitte laste endi algatusel. Kasvulava pakkumine jätkub sellegipoolest ka edaspidi lootuses, et ilmuvad välja entusiastlikud noored oma ägedate ideedega, mida raamatukogu ruume kasutades realiseerida saaks.

Kuuviktoriini, mida saab lahendada nii laste veebilehel kui raamatukogus paberil, populaarsus on aasta aastalt langenud. 2018. a oli lahendajaid 306 (-64), sellest elektrooniliselt 34 korral (-15). Paraku tuleb küsimusi teha aina lihtsamaks, et lahendamine liigseid raskusi ei valmistaks. Hädas ollakse nii küsimuse lugemise ja mõistmise kui vastuste otsimisega internetist või raamatu leidmisega näituseriivil.

Lastes tekitas elevust suvevaheajaks välja mõeldud **põgenemistuba**. Põgenemistoaks sisustati töötajate väike akendeta garderoob. Aasta lõpus avati talvine põgenemistuba „Põgene uude aastasse!“.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Liikumiskustega lugejate juures käib raamatukoguhoidja kodus üle kahe nädala. Teenust kasutas 19 inimest, kes laenutas aasta jooksul 2 650 teavikut.

Jätkuvalt käisid raamatukogutöötajad ette lugemas pansionaadis „Kuldne sügis“. Gripihooaja mitme nädalane karantiin vähendas lugemiskordade arvu poole võrra.

Rakvere Lille Kodu erivajadustega noortega toimus 15 kohtumist nii Lille Kodus kui raamatukogus. Loeti ette ja arutleti erinevatel teemadel. Tunde valmistab ette ja viib läbi üks raamatukoguhoidja.

TABEL 5

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv (erilugejad)
Koduteenindus	31	31	19

TABEL 6

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Ettelugemine pansionaadis „Kuldne sügis“	9	69
Rakvere Lille Kodu	15	101

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

Raamatukogu on Rakvere linna kultuurielus nii ise sündmuste korraldaja kui ka teistele korraldajatele avatud asutus. Raamatukogu peamisteks sündmusteks on kirjanduslikud ja kultuurilised kohtumised, mitmesugused üritused lastele, kontserdid ja erinevad näitused.

Kahanevate laenusnumbrite kõrval tegi rõõmu, et tõusnud on raamatukogu üritustel osalevate inimeste hulk. See näitab, et raamatukogu liigub ka realselt kogukonnakeskuseks ja kooskäämise kohaks muutumise suunas. Raamatukogu korraldas 2018. a kokku 159 üritust, milles osales 4 138 inimest (kasv 45,7%). Korraldati 122 näitust ja raamatuväljapanekut, toimus 8 raamatukogu korraldatud kontserti.

Regulaarselt toimusid keelekohvikud muukeelsetele inimestele eesti keele harjutamiseks. Kohvikulised on jagunenud kaheks grupiks – vene keelt kõnelejad ja teised. Kokku toimus 55 keelekohvikut.

Novembrist alustati mälu treeningute sarjaga vanemaealistele, toimus 4 mälu treeningut.

Korraldati kaks suuremat raamatumüüki – suvine kahepäevane raamatutäika õues ja novembrikuine raamatumüük raamatukogus.

Ürituste korraldamisel püüti jälgida, et külalisi ja teemasid oleks erinevatele sihtrühmadele. Allpool on nimetatud mõned populaarsemad, meelde jäävamad, olulisemad ja suuremad üritused, kontserdid ja näitused.

Kirjandus- ja kultuurisündmused

- Urve Tinnuri romaani "Kui põld oleks järv" esitlus (jaan.)
- Kohtumisõhtu Jesper Parvega (jaan.)
- Kirjandusõhtu: Kirjanik Triin Soomets ja muusik Tiit Born (veebuar)
- Kohtumine ajaloolase ja poliitiku Küllo Arjakasega (märts)
- Rein Veidemanni loeng "Elu kirjanduses ja kirjandusega" (aprill)
- Kirjandusõhtu Urmas Vadiga (aprill)
- Kirjandusõhtu: Ajaloolane Hanno Ojalo „Eesti meeste rasked valikud II maailmasõjas“ (okt.)
- Sandra Heidovi raamatuesitlus "Ema, kes armastas kaua magada" (okt.)
- Marko Pomerantsi raamatuesitlus „Minu ministriumid“ (nov.)
- Sõnaränd: Tarmo Teder, Katrin Väli, Olev Remsu, Reet Kudu (nov.)

- Heiki Pärdi avalik loeng "Virumaa taluarhitektuur" (nov.)

Kontserdid

- Uusaastakontsert. Ingely Laiv oboel ja Olivier Girardin flöödil (jaan.)
- Kitarrikontsert - Adam Marec (Slovakkia, mai)
- Tanel Joametsa klaverikontsert: Brahmsi kogutud kammermuusika (okt.)
- Naili Saripova klaverikontsert (nov.)
- Kammerkontsert: Ingely Laiv, Olivier Girardin, Jakob Teppo (dets.)

Näitused

- Rahvusarhiivi rändnäitus „Pärisrahvast priirahvaks (jaan.)
- Anu Kotli kiriloomad (jaan.)
- Kaunid lasteraamatud (Rakvere teatri väikeses majas, jaan.)
- Fred Jüssi fotonäitus "Rajamustrid" (EV 100, veebruar)
- Sümbolite arhitekt Alar Kotli (märts)
- Raamatunäitus 100 aasta menukitest (EV 100, aprill)
- Meeli Küttimi fotonäitus „Urban Dogs“ (mai)
- Huumoriliidu rahvusvaheline karikatuurinäitus "Juubel" (EV 100, juuni)
- Maanteeameti näitus "Ettevaatust! Näitus!" Liikluskasvatusest läbi aegade (sept.)
- Jutumaja MTÜ rändnäitus "Et rada ei rohtuks" (dets.)

Kunst raamatukokku noorte kunstnike näitused

- Karola Ainsari akvarell- ja akrüülmaalid (aprill)
- Rakvere Eragümnaasiumi keraamikastuudio näitus "Loomine on looja kätes" (mai)
- Rakvere Ametikooli noorte tisleerite puidutööd (juuni)
- Kristel Kortini joonistused (sept.)
- Rinnamärgi disainikonkursi tööde näitus (sept.)
- KXTT „Juhuslik Valim“. Kertu-Laura Kütti joonistused (okt.)
- Anni Kärmiku maalid "Põhjamaa ööde kuma" (nov.)

2018. a teostus Tartu Linnaraamatukogu eesveetav Jutupeatuse projekt – 2017. a välja valitud autorid ja paigad tähistati juuni alguses. Lääne-Virumaal sai oma peatuse kuus kirjandusteost: Ellen Niidu „Viru vanne“ Rakvere Vallimäel, Jüri Parijõe „Vabrikutont“ Kundas, Oskar Kruusi „Parunessi pihtimus“ Jänedal, Marie Underi „Porkuni preili“ Porkuni järve ääres, Ilmar Laabani „Üks mõttetark tipul Ebaveres...“ Ebaveres ja Aleksander Suumani „Olin 6-aastane...“ Simunas. Peab kurbusega nentima, et Rakvere Vallimäel paikneva jutupeatuse silt lõhuti vandaalide poolt kahel korral kohe peale paigaldamist.

4.6.1 kohalikul tasandil

Raamatukogu on avatud koostöökõigile linna kultuuri-, haridus- ja teistele asutustele.

Peamised koostööpartnerid 2018. a olid:

- **Rakvere Kultuurikeskus** – jätkus koostöö kultuurisündmuste info vahendamise osas. Osaleti kultuurikeskuse ja selle alluvuses oleva Rakvere Avatud Noortekeskuse korraldatud üritustel (nt Kreisi noortepäev keskväljakul, töötuba RANK sünnipäevapeol). Noortekeskuses seati sisse lugemisnurk. Rohenädalal toimus raamatukogus keskkonnateemaliste raamatute väljapanek.

- **Rakvere Teater** – Teatri väikeses majas oli seoses laste etendusega jaanuaris-veebruari üleval raamatukogu koostatuid näitus läbi aegade kaunimatest lasteraamatutest ja illustratsioonidest.
- **Rakvere Ametikool** – „Kunst raamatukokku“ raames korraldasime noorte tislerte loomingu näituse. Ametikooli õpilasgrupid käisid raamatukogu poolt pakutavates raamatukogutundides.
- **Rakvere Haigla ja Eesti Õdede Liit** – jätkati tervisealaste teabepäevadega raamatukogus, viidi raamatuid haigla osakondadesse.
- **Rakvere Linnavalitsus** – linnamaleva noored töötasid raamatukogus; koduteeninduse korraldamiseks on raamatukogul võimalus kasutada linnale kuuluvat elektriautot.
- **Rakvere Lasteaiad** – raamatukotid lasteaedadesse.
- **VIROL** – Konkursi „Aasta tegu Lääne-Virumaal“ hääletamise korraldamises osalemine; Virumaa Kirjandusauhinna laureaadi valimises osalemine; maakondliku kirjandivõistluse finantseerimine.
- **Lääne-Viru Arenduskeskus** – osalemine Ideede laadal robotika töötoaga.
- **Lääne-Viru Rakenduskõrgkool** – osalemine messil „Tegusad seeniorid“.
- **Emakeeleõpetajate ainesektsioon** - maakondliku põhikoolide kirjandivõistluse läbiviimine.
- **Maakonna raamatukogud** - projekt „Aita laps raamatute juurde“.
- **Virumaa Teataja** – meediapartner, kes aitab kajastada raamatukogus toimuvat.

Aktiivne on laste- ja noorteoskonna töö kõigi Rakvere üldhariduskoolide ja lasteaedadega. Korraldatakse regulaarselt raamatukogutunde, koolidest üle maakonna osaleti projekti „Pildi sisse minek“ kunstitundides. Õpilaste näitusi korraldasid raamatukogus Rakvere Gümnaasium (fotonäitus), Rakvere Realgümnaasium (rahvarõiva pildid), Rakvere Eragümnaasium (keraamika, „Põlvest põlve“ käsitöönäitus) ja Vaeküla kool (keraamika ja käsitöö).

4.6.2 riiklikul tasandil

- **Tallinna Keskraamatukogu** – osalemine projektis „Kunst raamatukokku“ näituste organiseerija ja maakondliku koordinaatori rollis.
- **Eesti Lastekirjanduse Keskus** – üleriigilistes projektides osalemine.
- **Tartu Linnaraamatukogu** – osalemine Jutupeatuse projektis.
- **Eesti Tuletõrjemuseum** – näituse „Teekond pilvedesse“ korraldamine ja tuleohutusosalase informatsiooni (infomaterjalid, meened) jagamine raamatukogus.
- **Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing** – raamatukogu oli kaasatud Raamatukoguhoidjate kongressi korraldamisse Rakveres.
- **Maanteeamet** – Liiklusnädala korraldamine Lääne-Virumaa raamatukogudes. Lääne-Virumaa Keskraamatukogus toimus näitus, liikluskohvik eakatele ja liiklusviktoriinid erinevatele vanuseastmetele.
- **Kirjanike Liit** – Üleriigiline kirjandustuur „Sõnaränd“.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

Sõprusraamatukogud Soomes:

- **Lappeenranna raamatukogu** – Kahe Lappeenranna raamatukoguhoidja võõrustamine. Tutvuti raamatukogu tööga, külastati maakonna raamatukogusid ja toimus väljasõit Tartusse ERM-i.
- **Lapua raamatukogu** - tellitakse ajakirja Täheke ja vastu saadakse ajakirja Onnimanni.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.

2018. a viidi läbi 74 rühmakoolitust ja 469 individuaalkoolitust. Kokku osales koolitustel 1 531 inimest.

Rühmakoolitustest 54 oli suunatud põhikooliõpilastele, raamatukogutunde lasteaiastele toimus 14.

Täiskasvanutele toimus 7 rühmakoolitust (Rakvere Ametikool, Rakvere Eragümn., Töötukassa tööotsijad). Gümnaasiumiõpilaste ja täiskasvanute rühmatöökoolituste põhiteemaks oli infootsing (raamatukogude jt õppe- ja uurimistöök vajalike andmebaaside tutvustus ja õpetamine).

Täiskasvanute individuaalkoolituste teemad, mille osas peamiselt õpetust vajati: e-posti aadressi tegemine ja kirja saatmine, Skype kasutamine, sotsiaalmeedia kasutamine, fotode laadimine ning salvestamine jmt, SMART-id, ID-kaardi sertifikaatide uuendamine ja digiallkirjastamine, Google kontoga seonduv (otsing, pilveteenus, gmail jne), e-riigi teenuste kasutamine. Vajati ka arvutialast algõpet ja küsiti abi seoses nutiseadmete kasutamisega.

Laste- ja noorteosakonna individuaalkoolitus kaasnes iga uue lugeja registreerimisega. Tutvustatakse raamatukoguprogrammi ja kodulehte.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Peamised kanalid raamatukoguteenuste tutvustamiseks on kodulehekülg ja sotsiaalmeedia (*Facebook* ja *Instagram*). Sündmuste info sisestatakse kultuuriinfo portaali Kultuurikava, läbi mille jõuavad sündmused ka Rakvere linnavalitsuse ja Rakvere kultuurikeskuse kodulehtede kalendritesse. Kuna oli EV 100. sünnipäeva aasta, sisestati selle tähistamisega seotud sündmused EV100 programmiportaali <https://www.ev100.ee/>.

Ürituste ja näituste tutvustamiseks kasutatakse aktiivselt kohaliku ajalehe Virumaa Teataja, harvem ka tarbijalehe Kuulutaja abi. Kahjuks lõpetas Virumaa Teataja 2018. a juunist rubriigi „Kuhu minna“ avaldamise paberlehes, mistõttu lühiteated toimuvast jõuavad nüüd vaid veebiväljaandesse.

Paberkuulutuste peamised levitamiskohad on raamatukogu, reklaamkapp keskväljaku promenaadil, kaubanduskeskused (Põhjakeskus, Kroonikeskus, Grossi toidukaubad), koolid, Rakvere Teater ja Sotsiaalabikeskus. Sõltuvalt sihtrühmast ka mujal, nt kontserdiinfot levitatakse Rakvere Muusikakoolis ja Aqva hotellikeskuses, lastele ja noortele suunatud reklaami koolides jne. Raamatukogu ja Rakveres toimuvate kultuurisündmuste reklaam on nähtav infokraanilt raamatukogu fuajees.

Raamatute tutvustamiseks koostatakse blogi „Raamatukoguhoidja lugemispäevik“. Möödunud aastal tehti 56 blogipostitust. EV 100 puhul võeti eesmärgiks tutvustada igal kuul vähemalt ühte eesti kirjandusteost.

2018. a suvel valmis virtuaalne kaart „Kirjanduslik jalutuskäik Rakveres“. Kaart Rakvere oluliste kirjanduslike paikadega on kättesaadav raamatukogu kodulehelt, tulevikus on plaanis ka trükiversioon.

Raamatukogu kodulehte ja lugemisblogi kokku külastati 2018. a 34 261 korda, ajalehtedes ilmus 57 raamatukogu puudutavat artiklit.

4.9 Andmebaasid. Kas ja milliseid andmekogusid pakutakse lugejaile kodulehe vahendusel? E-kataloog

Kodulehe vahendusel pääseb lugeja elektronkataloogi Urram. Lisaks on kodulehel lingid olulisematele eesti andmebaasidele (Ester, DIGAR, DEA, ISE, ERB jt) ning välismaistele andmebaasidele (EBSCO, Europeana jt).

188 kirjega täiendati Urrami kodulooportaali. Suurem osa koduloolisi artikleid on täistekstidena kättesaadavad andmebaasist DIGAR.

Omaloodud andmekogudest on kodulehelt kättesaadav virtuaalne kaart „Ilukirjanduslik Lääne-Virumaa“, mida täiendatakse jooksvalt.

5. 2019. aasta tegevused

2019. a on laulu- ja tantsupeo juubeliaasta – 150 ja 85 aastat. Lisaks on Haridusministeerium kuulutanud välja eesti keele aasta. Seetõttu on nende teemadega, eestikeelsuse ja -meelsusega, kavas siduda ka mitmeid väljapanekuid ja sündmusi.

Kavas on jätkata erinevate projektide kirjutamist, et rikastada raamatukogu poolt pakutavate kultuuriürituste kava ja toetada laste lugemisharjumusi kujundavaid tegevusi. Samuti soodustada ja reklaamida võimalusi raamatukogus asjade ise tegemiseks ja tegevuste korraldamiseks. Nt lugejate enda poolt korraldatud üritused, seadmete kasutamine, noorte „Kasvulava“ projekt.

Töökas aasta ootab laste- ja noorteosakonda: järjekordne 3.-4. klasside üle-eestilise kirjandusmängu aasta eeldab küsimuste koostamist maakondliku vooru tarbeks, jätkatakse programmeerimisringiga, teostub kunstitundide projekt „Raamat sünnib koostöös“ jpm. Kavas on laste veebilehele lisada intervjuud Rakvere lastekirjanikega. Plaanis on osaleda aktiivselt partnerite korraldatud ettevõtmistes, nt raamatukogus toimuv töötuba Lääne-Viru Arenduskeskuse „Õpime koos!“ päeva raames jmt.

Tuleks leida uusi võimalusi rühmakoolituste paremaks tutvustamiseks koolides, et rohkem gümnaasiumiealisi jõuaks infootsingu tundidesse raamatukogus.

Seoses auviste kasutamise jätkuva langustrendiga on vaja mõelda praeguse muusikatoa efektiivsemale kasutusele ning vajadusel kogu ümberpaigutamisele.

Arutlusteemaks on olnud võimalus argipäeviti avada lisaks esimesele korrusele ka teised osakonnad alates 9.00, et kaotada praegused erinevused eri osakondade vahel. Plaanis on analüüsida selle teostamise võimalikkust.

Seoses struktuurimuudatusega, mille käigus kaob majandusjuhataja ametikoht, tuleb ümber korraldada mitmed ametikohaga seotud tööülesanded.

Seoses akende vahetamise ja fassaadi lagunemisega on kavas fassaadiremont, mille ehitushanke korraldab Rakvere Linnavalitsus. Kuna raamatukogu valgustus on vana ja energiat raiskav tuleks tellida projekt uue valguslahenduse jaoks.

Tiina Kriisa

Arendusspetsialist direktori ülesannetes

LISA 1. Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
LVKRK	31	614	1384 €

Tabelis on osalemised väljaspool Lääne-Virumaa Keskraamatukogu toimunud koolitustel.

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Vt. Peatükk 2.4.2

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2018)
LVKRK	Rühmatööruumi ja kabineti väljaehitamine

LISA 4. Laste ja noorteüritused (valik)

Ürituse nimi	Osavõtjaid
16 jututare sarja etendust	542
Programmeerimisring (15 korda)	83
Maakondlik projekt „Nukitsa vlogi“	35
Ideede laada töötuba raamatukogus	12
Kauri lpk emadepäev raamatukogus + õpetajate näputöönäituse avamine	85
Projekti „Nukitsa vlogi“ lõpetamine koos Aidi ja Ott Vallikuga	60
Pildi sisse minek: Pilditund kunstnik Marion Unduskiga	35
Pildi sisse minek: Pilditund kunstnik Tiia Metsaga	34
Pildi sisse minek: „Virumaa viguriga lood“ esitlus Sulev Olli ja Ülle Meistriga	49
Pildi sisse minek: Pilditund kunstnik Ulla Saarega	25
Raamatukogu töötuba kreisil noortepäeval	35
Pildi sisse minek: Pilditund kunstnik Katrin Ehrlichiga	25
Pildi sisse minek: Pilditund kunstnik Alge Sardiga	48
Põgenemistuba	136
Raamatukogu töötuba tarkusepäeva üritusel „Tere, kool!“	76
Märgidisainimise töötuba	13
Konkurss „Tee endale päris oma märk!“	36
Ettelugemisvõistluse maakonnavaor	28
Ettelugemispäev	18
Raamatukogu töötuba Rakvere ANKi sünnipäevapeol	25
Põhjamaade raamatukogunädala hommikuhämaruses lugemine	24
Rahvusvaheline KoodiTund	7
Päkapiku töötuba jõulujuttude ja -laulude saatel	54
Projekti „Noorte kunst raamatukokku!“ meisterdamispäev	8
Talvine põgenemistuba ehk seigeldes uude aastasse	15